

Opgave wonen en zorg in beeld

Resultaten landelijke uitvraag: 'Woonbehoefteonderzoeken Zorgdoelgroepen'

Ellen Olde Bijvank

Netty van Triest

Annette Duivenvoorden

Uitgave

Platform31
Den Haag, januari 2020

Auteurs: Ellen Olde Bijvank, Netty van Triest, Annette Duivenvoorden,

Redactie: Platform31

Fotografie: Alex Schröder

Data verzameling en tabellen: Panteia

Platform31

Kennis- en netwerkorganisatie Platform31 ziet de trends in stad en regio. We verbinden beleid, praktijk en wetenschap rondom actuele vraagstukken en komen tot een aanpak waarmee bestuurders, beleidsmakers en uitvoerders direct aan de slag kunnen. De oplossingen houden we niet voor onszelf: iedereen profiteert mee van de resultaten.

Innovatieprogramma Langer thuis – Inclusieve wijk

Elk woongebied, geschikt en inclusief. Twee jaar lang staan de schijnwerpers op 24 woongebieden met het innovatieprogramma Langer thuis – Inclusieve wijk. Met 24 gebiedscoalities ontwikkelen Platform31 en het G40-stedennetwerk aan de hand van vijf innovatiethema's de bouwstenen voor goed wonen, een ondersteunende sociale en fysieke leefomgeving en nabijheid van voorzieningen. Het innovatieprogramma maakt deel uit van het Programma Langer thuis, Actielijn Wonen van de ministeries van VWS en BZK. www.platform31.nl/wonenzorg

Postbus 30833, 2500 GV Den Haag
www.platform31.nl

Hoewel grote zorgvuldigheid is betracht bij het samenstellen van dit rapport, aanvaarden Platform31 en de betrokkenen geen enkele aansprakelijkheid uit welke hoofde dan ook voor het gebruik van de in deze publicatie vermelde gegevens. Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt mits de bron wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1 Nulmeting en onderzoeksopzet	5
2 Bevindingen respons en representativiteit	6
3 Onderzoek en gezamenlijke opgave	7
4 Knelpunten die worden gesignaleerd	13
5 Zicht op integrale samenwerking en over de domeinen heen	17
Bijlage: Vragenlijst van de landelijke uitvraag	22

Inleiding

Over 10 jaar woont achter iedere 5e voordeur een 75-plusser. Heeft nu iedere 80-plusser een netwerk van 15 mensen om op terug te vallen, straks is dat netwerk beperkt tot 6 'jongere' mensen. De bezorgdheid in Nederland over de toenemende kwetsbaarheid van de bewoners van onze wijken en dorpen neemt toe. Tegelijkertijd zien we ook een toenemend bewustzijn onder senioren zelf, die met eigen initiatieven hun omgeving verbeteren en nadenken over hun woontoeekomst. Het innovatieprogramma Langer thuis in de inclusieve wijk, verzamelt kennis over wat er nodig is om niet alleen langer, maar ook beter thuis te wonen.

Om in actie te komen hebben we inzicht nodig in de behoeften van kwetsbare mensen. In mei 2019 heeft Platform31 een nulmeting uitgevoerd om inzicht te krijgen of in gemeenten de woonvraag van bijzondere doelgroepen is onderzocht. We vroegen ook of dit onderzoek voldoende inzicht gaf. En het belangrijkste: Leidde het onderzoek tot afspraken over een voortvarende aanpak?

We zien dat in de helft van de bevroegde gemeenten een woonbehoefteonderzoek is uitgevoerd. Deze onderzoeken bleken deels inzicht te geven, maar wierpen ook nieuwe vragen op. Gemeenten en corporaties geven aan dat de vertaling van de onderzoeksresultaten naar een aanpak vaak niet is gemaakt. Lokale partijen agenderen veel onderwerpen, maar het komt niet vaak tot een concreet plan van aanpak. In deze rapportage leest u de resultaten van de enquête.

1 Nulmeting en onderzoeksopzet

Platform31 heeft in opdracht van de ministeries BZK, VWS en het G40-stedennetwerk een nulmeting uitgevoerd om inzicht te krijgen in hoe gemeenten en hun partners de woonvraag voor zorgdoelgroepen in beeld brengen. Professionals van gemeenten en woningcorporaties¹ zijn benaderd met het verzoek een vragenlijst in te vullen. Aan bod kwamen vragen als:

- Hoe brengt u de opgave in beeld?;
- Voor welke doelgroepen en naar welke vraagstukken deed u onderzoek;
- Met welke partijen deed u het onderzoek en tot welke conclusies en aanpak heeft het onderzoek geleid?

Doel van het onderzoek was om:

1. Inzicht te krijgen in de aard en omvang van het woononderzoek naar zorgdoelgroepen.
2. Inzicht te krijgen in de conclusies en de daaruit voortvloeiende aanpak voor professionele partijen als gemeente, woningcorporaties, zorg/welzijnsaanbieders en anderen.

In totaal waren er 20 vragen. Over het algemeen hebben we gesloten vragen gesteld. Wel was er voldoende ruimte tussendoor om, indien gewenst, een toelichting te kunnen vermelden. Deze toelichting levert belangrijke kwalitatieve informatie op die behulpzaam is bij het beter kunnen interpreteren van de antwoorden. Het invullen van de vragenlijst kostte een respondent ongeveer 20 minuten.

De vragenlijst is digitaal verspreid via het netwerk van Platform31, VNG en Aedes, via social media en via directe contacten van de onderzoekers.

5

Klankbordgroep

Voor de uitvoering van het onderzoek hebben we een klankbordgroep samengesteld. Met deze groep hebben we de uitkomsten van de enquête besproken. De opzet van het onderzoek is vastgesteld in overleg met de opdrachtgevers: VWS, BZK en het G40-stedennetwerk. De uitvoering van de enquête is vervolgd met een onderzoek naar: Gemeenten en samenwerkingsverbanden die ervaring hebben met onderzoek naar de woonopgave van 'Langer thuis'. De inzichten die we hebben opgedaan met deze casussen hebben we gevat in een handreiking **Langer thuis: werk in uitvoering. Van woonzorgonderzoek naar uitvoeringsagenda**. De opzet en de inhoud van deze handreiking is eveneens met de klankbordgroep besproken.

De klankbordgroep bestond uit de volgende leden:

Peter Alders *Ministerie VWS*, Rabia el Morabet Belhaj-Boulaksil *Ministerie VWS*,
 Wilbert van Bijlert *Ministerie van BZK*, Pieter van Hulten *Aedes*, Nicolette Piekaar *VNG*,
 Penny Senior *Actiz*, Jasper Klapwijk, *Nederland Zorg Voor Elkaar (NLZVE)*,
 Richelle Krens – *Kluit gemeente Leiden en G40-stedennetwerk*, George de Kam *RUG*,
 Marieke van der Staak, *Planbureau voor de Leefomgeving*.

---

¹ De focus in dit onderzoek ligt op het verkrijgen van beleidsinformatie die breed beschikbaar is en bij voorkeur ook in samenwerking met één of enkele partners uit het veld tot stand is gekomen (zodat uitkomsten kunnen rekenen op breder draagvlak). Andere organisaties zoals zorgorganisaties en bijvoorbeeld welzijnsstichtingen voeren ook relevante onderzoeken uit, die soms in de specifieke woononderzoeken worden meegenomen, deze onderzoeken zijn bij dit onderzoek echter buiten beschouwing gelaten.

2 Bevindingen respons en representativiteit

We hebben een beeld gekregen van de gemiddelde situatie bij een derde van de gemeenten

In totaal is er 445 keer op de link van naar de enquête geklikt, deels vanuit interesse of nieuwsgierigheid naar het onderzoek. Bijna de helft van de geïnteresseerden (196 respondenten) is aan het invullen van de vragenlijst begonnen en 85 vragenlijsten zijn volledig ingevuld. 123 lijsten zijn bruikbaar voor de nulmeting omdat daarin de belangrijke vragen zijn beantwoord. Voor drie gemeenten, waar zowel de gemeente als de corporatie de vragenlijst had ingevuld, hebben we ervoor gekozen om de waarneming die het meest compleet was te gebruiken en de andere te verwijderen. De enquête levert in totaal inzicht op wat in 123 gemeenten de opgave is en wat hun bevindingen zijn. Per 2019 waren er 355 Nederlandse gemeenten. Met deze enquête hebben wij een beeld gekregen van de situatie bij ruim een derde van alle gemeenten.

Resultaten zijn representatief en laten zien dat zorgvuldig met beantwoording is omgegaan

De vragenlijst is ingevuld door zowel gemeenten (47%) als corporaties (53%). Er is een goede vertegenwoordiging van zowel grote (G4- en G40-gemeenten) en kleine(re) gemeenten, verspreid door heel Nederland. De respondenten bestaan voor ruim 60% uit (beleids)adviseurs en/of programmamanagers. In bijna 20% van de gevallen is de vragenlijst ingevuld door managers en/of bestuurders c.q. wethouders. Een andere 20% van de respondenten had een 'overige functie'. Denk dan aan woonconsulenten, coördinator sociale wijkteam, gebiedsbeheerder of bijvoorbeeld senioren- of zorgmakelaar.

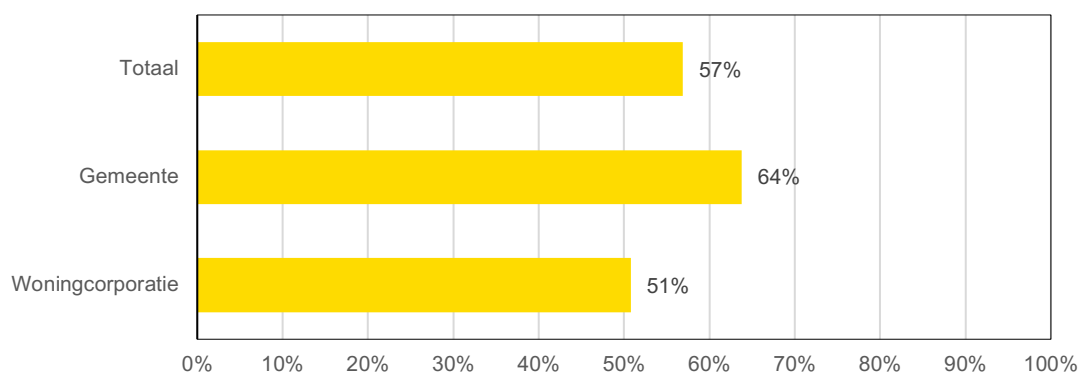
6

Uit de antwoorden is op te maken dat respondenten redelijk tot goede kennis van zaken hebben. Hieruit blijkt dat de vragenlijst bij de beoogde doelgroep terecht is gekomen. Er is niet afgeraffeld (regelmatig werd een toelichting op een vraag gegeven) en menig een heeft ook zijn of haar naam of contactgegevens ingevuld.

3 Onderzoek en gezamenlijke opgave

In de afgelopen 5 jaar is binnen 57% van de gemeenten een woonbehoefte-onderzoek uitgevoerd met specifieke aandacht voor doelgroepen met een beperking. In ruim 40% is dit onderzoek de afgelopen 5 jaar niet uitgevoerd.

Figuur 1 Heeft in de afgelopen jaren een woonbehoefteonderzoek uitgevoerd (N = 123, gemeenten 58, corporaties 65)

De meeste respondenten geven aan dat zij opdracht hebben gegeven aan een onderzoeks- of adviesbureau om het onderzoek uit te voeren (84%). Er zijn echter ook situaties waarin de gemeente of de corporatie zelf het onderzoek uitvoert/heeft uitgevoerd (16%).

7

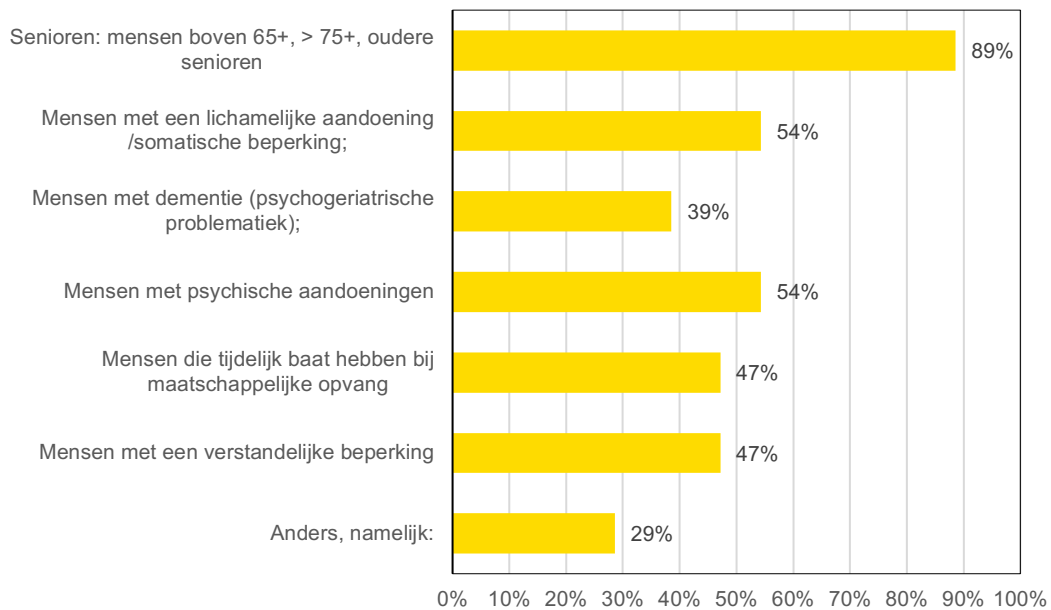
Doelgroep senioren veruit het vaakst in onderzoek meegenomen

De doelgroep senioren krijgt in 89% van de woononderzoeken een plek. Andere zorgdoelgroepen worden regelmatig meegenomen. Het accent dat de gemeenten leggen is echter verschillend. In sommige gemeenten wordt het totale palet aan zorgdoelgroepen meegenomen. In andere gemeenten kiezen ze ervoor om één of twee categorieën in het onderzoek mee te nemen.

Bij de categorie 'Anders' betreft het een diversiteit aan doelgroepen. Genoemd zijn onder meer:

- Mensen met een zintuigelijke beperking;
- Jongeren/kinderen en 18+;
- Uitstroom uit maatschappelijke opvang, ex-gedetineerden;
- Respijtvorzieningen;
- Arbeidsmigranten.

Figuur 2 Welke doelgroepen zijn in het woonbehoeftenonderzoek meegenomen?

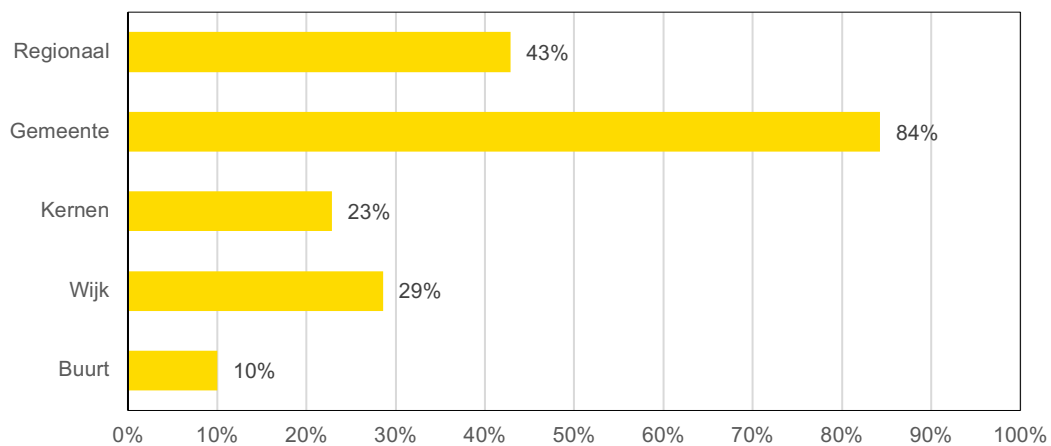

8

Meeste woononderzoeken zijn uitgevoerd op gemeenteniveau, beperkt op wijk/buurtniveau

Naast regionaal woononderzoek (43%), worden bijna in alle woononderzoeken gegevens verzameld op gemeenteniveau (in 84% van de situaties). Ongeveer een kwart van de onderzoeken richt zich op (of deels op) wijk- of dorpsniveau. Gegevensverzameling op buurtniveau komt met 10% het minst vaak voor.

Figuur 3 Op welk niveau is het woonbehoeftenonderzoek uitgevoerd?

Gemeenten het vaakst de initiatiefnemer tot woononderzoeken van zorgdoelgroepen

In veruit de meeste situaties is de gemeente (mede)-initiatiefnemer van het uitvoeren van een woononderzoek (88%). In de helft van de situaties is echter (ook) de woningcorporatie (mede)initiatiefnemer. De zorg en het welzijn zijn soms ook (mede) initiatiefnemer en zorgorganisaties

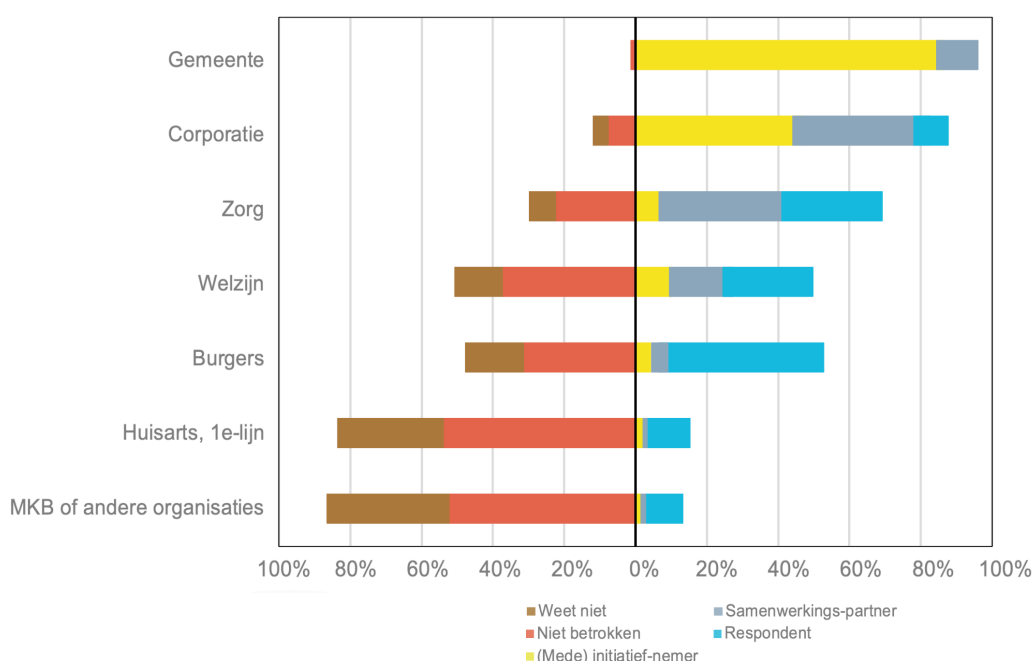

en zijn in 34% van de onderzoeken betrokken als samenwerkingspartner. Zij zijn bijvoorbeeld betrokken geweest bij de totstandkoming van het onderzoek en/of het interpreteren van de gegevens.

Huisarts, welzijn, burgers en daarna zorgorganisatie het minst betrokken bij de onderzoeken

De huisarts is veruit het minst betrokken bij woononderzoeken voor zorgdoelgroepen. Ook zijn welzijnsstichtingen, burger- en zorgorganisaties minder vaak betrokken (in 37%, 31% en 22% van de gevallen). Deze resultaten geven overigens geen inzicht in de gewenste betrokkenheid van de diverse belanghouders. Ze laten alleen zien op welke wijze op dit moment de onderzoeken tot stand zijn gekomen en wie wel of geen actieve rol had.

Figuur 4 Wie is de initiatiefnemer van de woononderzoeken voor doelgroepen?

Diversiteit van thema's die in de woononderzoeken voor zorgdoelgroepen zijn meegenomen

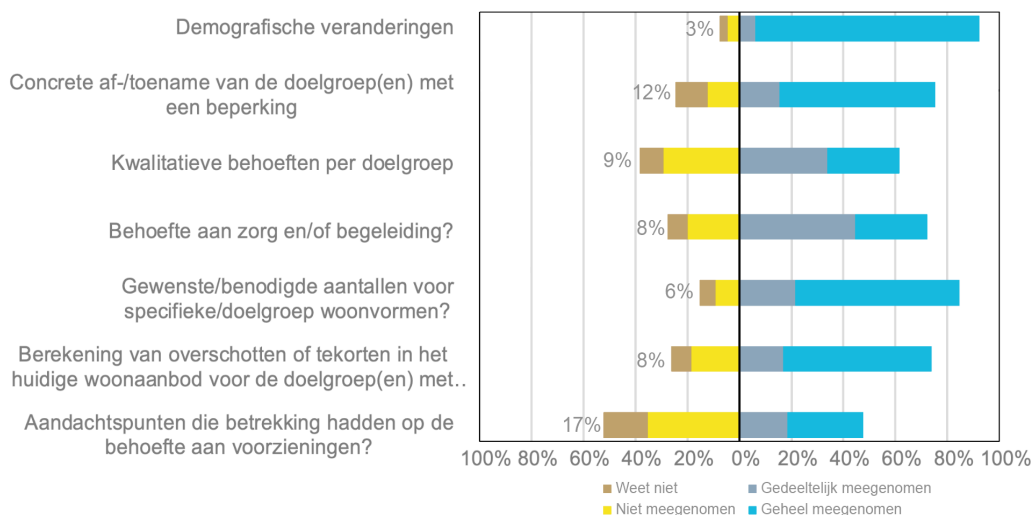
In de volgende figuur kun je terug zien welke thema's in meer of mindere mate in de woononderzoeken zijn meegenomen.

- Thema's die het meest in de onderzoeken zijn meegenomen (in volgorde van frequentie):
  1. Demografische ontwikkelingen (86%);
  2. Gewenste/benodigde aantallen voor specifieke doelgroep/woonvormen (63%);
  3. Concrete af-/toename van de doelgroepen met een beperking (60%);
  4. Berekening van overschotten of tekorten in het huidige woonaanbod voor de doelgroepen met beperking (57%).
- Het minst vaak zijn aandachtspunten in de onderzoeken meegenomen die betrekking hebben op:
  1. De behoefte aan voorzieningen (35%);
  2. Kwalitatieve behoefte per doelgroep (29%);
  3. Behoeften aan zorg- en begeleiding (20%).

Gemiddeld geeft rond de 10% van de respondenten per thema aan dat zij niet weten of het betreffende onderdeel wel of niet in het onderzoek is meegenomen. 3% Weet niet of demografische gegevens zijn

meegenomen en 17% weet niet of aandachtspunten die betrekking hebben op de behoefte aan voorzieningen zijn meegenomen.

Figuur 5 Welke thema's zijn in de onderzoeken opgenomen?

Verschillende tevredenheid met de woononderzoeken

10

Gemiddeld genomen zijn respondenten (redelijk) tevreden met het eindproduct van het woononderzoek en geven zij een gemiddeld rapportcijfer van 7,1. Daarbij geeft circa 10% van de respondenten een 6 of lager. En zelfde aantal (10%) geeft juist een hoog cijfer en geeft een 8 of hoger.

Over het algemeen zijn respondenten redelijk tevreden over het uitgevoerde onderzoek. Een deel geeft aan dat er verbeteringen nodig zijn om de woononderzoeken nuttiger en meer toepasbaar te maken.

Leren van de huidige ervaringen van het uitvoeren van woononderzoeken

Om van de huidige ervaringen over het uitvoeren van woonbehoefteonderzoeken te kunnen leren hebben we door middel van een open vraag gevraagd naar de voor- en nadelen van de gekozen onderzoeks-aanpak en wensen die de respondenten hebben voor een volgend onderzoek. Er zijn door de respondenten ongeveer 30 opmerkingen over de voordelen van het onderzoek gegeven en 50 opmerkingen over de nadelen ervan. De opmerkingen over de nadelen leiden vaak ook tot een verbeterwens voor toekomstig woononderzoek. Hieronder per (open) vraag de antwoorden, gecategoriseerd per antwoordtype.

De voordelen die het vaakst door respondenten zijn genoemd zijn:

1. Woononderzoeken bieden zicht op de toekomstige opgave voor woonvormen (16x)
Veel woononderzoeken geven goed kwantitatief (en deels ook kwalitatief) inzicht in de concrete fysieke opgave voor diverse woonvormen voor ouderen en/of zorgdoelgroepen.
2. Betrokkenheid van meerdere partijen bij de uitvoer van het onderzoek zorgt voor breder draagvlak voor de resultaten (4x)
3. Resultaten van het onderzoek geven handvatten om het lokale (of regionale) gesprek aan te gaan (4x)
4. Een aantal respondenten was enthousiast over de resultaten omdat zij er direct mee aan de slag konden (4x).

De genoemde nadelen zijn op te delen in twee antwoordcategorieën:

- a. Opmerkingen over het woononderzoek met een verbeterwens voor toekomstig onderzoek.
- b. Opmerkingen die betrekking hebben op de zoektocht naar het doen van goed onderzoek en welke knelpunten respondenten in de praktijk ervaren.

Verbeterwens: Meer aandacht voor kwalitatieve behoeften en wensen van zorgdoelgroepen

Ad a. Inhoudelijke verbeterwensen toekomstig woononderzoek

Bij veel woononderzoeken voor mensen met een beperking ligt de focus tot nu toe op het bepalen van de kwantitatieve huisvestingsopgave voor één of meerdere zorgdoelgroepen. Veel respondenten geven aan dat de huidige woononderzoeken nog erg algemene informatie geven (8 x genoemd) en dat kwalitatieve wensen van mensen met een beperking niet of nauwelijks in het onderzoek zijn meegenomen (minstens 10x genoemd). De gewenste verbeteringen gaan bijvoorbeeld over:

- Zicht hebben op wat de ontwikkelingen in de doelgroepen precies betekent voor de vraag in de woningvoorraad (naast alleen de algemene prognosemodellen)
- Vervolgstep maken in de vertaling naar voorzieningen en meer sociale aspecten.
- Onderzoeken wat nodig is qua wijkaanpak om mensen met een beperking leuk en langer zelfstandig te kunnen laten wonen.

Daarnaast vinden respondenten ook de volgende inhoudelijke punten voor verbetering vatbaar:

- Relevante partners zijn niet of niet goed genoeg betrokken (4x als nadeel van huidige onderzoek genoemd)
- Omvangrijkere woononderzoeken hebben soms als gevolg dat het project lang duurt (2x)
- Gevoeligheid van de informatie (2x)
- Uitbesteden van onderzoek brengt kosten met zich mee (1x)

11

Ad b. Woonbehoefteonderzoek voor zorgdoelgroepen blijkt ingewikkeld en moeizaam

Tot slot blijkt woonbehoefteonderzoek voor zorgdoelgroepen ingewikkeld. Een aantal knelpunten die respondenten in de praktijk ervaren:

1. Algemene prognosemodellen schieten tekort
  - a. Iedere organisatie hanteert andere definities waardoor uitkomsten moeizaam vergelijkbaar en lastig te interpreteren zijn. Ook de grens tussen verschillende doelgroepen is in de praktijk niet altijd even scherp te trekken
  - b. Prognosemodellen gaan uit van een theoretische benadering die niet altijd één op één zijn door te vertalen naar kleine gemeenten en/of een wijkniveau. Deze modellen gaan uit van gemiddelden en houden geen rekening met bijvoorbeeld historisch ontstane situaties in woningvoorraad, aanbod of sociale kenmerken van een gebied.
  - c. Naast vraagprognoses is het ook goed om zicht te hebben op het aanbod en de samenhang in het aanbod. In de praktijk mist dit overzicht nog wel eens (en kan het veel tijd vragen dit overzicht te krijgen).
2. Marktdynamiek en verdeelvraagstuk hebben invloed op realiseerbaarheid van het woonbeleid
  - a. De verhuisbereidheid bij (oude) ouderen is in het algemeen erg laag. Eén van de respondenten gaf aan dat doorstromen vanuit koop naar huur binnen hun gemeente niet of nauwelijks aan de orde is vanwege de lage hypotheeklasten. Een andere respondent merkt op dat de meeste ouderen niet of pas heel laat verhuizen, pas als het echt niet anders kan. En op

het moment dat zij daadwerkelijk afhankelijk worden van een geschikte (beter toegankelijke) woning, is deze niet op dat moment verkrijgbaar.

- b. Bij woonvragen van zorgdoelgroepen gaat het, naast het bepalen van de feitelijk benodigde aantallen, vaak ook om een verdeelvraagstuk:
  - I. Als het gaat om het langer thuis wonen in krimpregio's gaat het eigenlijk om een verdeelvraagstuk op regionaal niveau. Welke voorzieningen bied je aan op het platteland? Wat heb je nodig in de stad?
  - II. In veel gemeenten is al sprake van een gespannen woningmarkt. De behoefte van kwetsbare zorgdoelgroepen die (weer) zelfstandig thuis gaan wonen, komt daar bovenop. Denk hierbij aan uitstroom uit de Maatschappelijke Opvang. Het aantal 'bijzondere verhurings' is de afgelopen jaren sterk toegenomen, waardoor ook grote druk is ontstaan op reguliere verhurings. Ook hier gaat het om het verdelen van de schaarse middelen (als een betaalbare woning).

3. Specifieke zorgdoelgroepen vragen andere benadering van het woononderzoek

Om beter zicht te krijgen op de specifieke situatie van bewoners in een gemeente, wordt vaak kwalitatief onderzoek onder de doelgroep uitgevoerd. Naarmate zorgdoelgroepen minder goed in staat zijn zelf regie te voeren over hun leven, is gebruik maken van algemene vragenlijsten vaak geen optie.

Betere opties die zijn genoemd:

- a. Directe cliëntraadpleging (individueel of in een kleine groep). Naast dat dit tijdsintensief is, vraagt dit zeer specifieke vaardigheden van de interviewer om vragen op de goede manier te stellen en antwoorden goed te kunnen 'vertalen', naar behoeften van de doelgroep.
  - b. Eén respondent gaf aan dat zij van de zorgorganisatie resultaten hadden gekregen van door hun zelf uitgevoerd woononderzoek bij hun cliëntgroep.
  - c. Ook blijkt dat men bij woonbehoefte-onderzoek bij specifieke doelgroepen gebruik maakt van de expertise van professionals, bijvoorbeeld door het houden van een expertpanel.
4. Als de bouwopgave bekend is, blijkt het daadwerkelijk realiseren van woningen in de praktijk weerbarstig. Belemmeringen die respondenten in de praktijk onder meer tegen komen:
- a. De betreffende corporatie(s) in het werkgebied heeft (hebben) niet of nauwelijks geld om te investeren;
  - b. Een corporatie die aangeeft dat zij bij voorkeur niet bouwen voor heel specifieke zorgdoelgroepen;
  - c. Er is te weinig grond beschikbaar voor nieuwbouw en/of binnen een gemeente is er discussie over het ter beschikking stellen van de gronden en prijsstelling daarbij.

4 Knelpunten die worden gesignaleerd

We hebben gevraagd wat in de gemeenten de knelpunten zijn op het gebied van wonen, de sociale & fysieke omgeving en de nabijheid van voorzieningen.

Knelpunten ten aanzien van het wonen

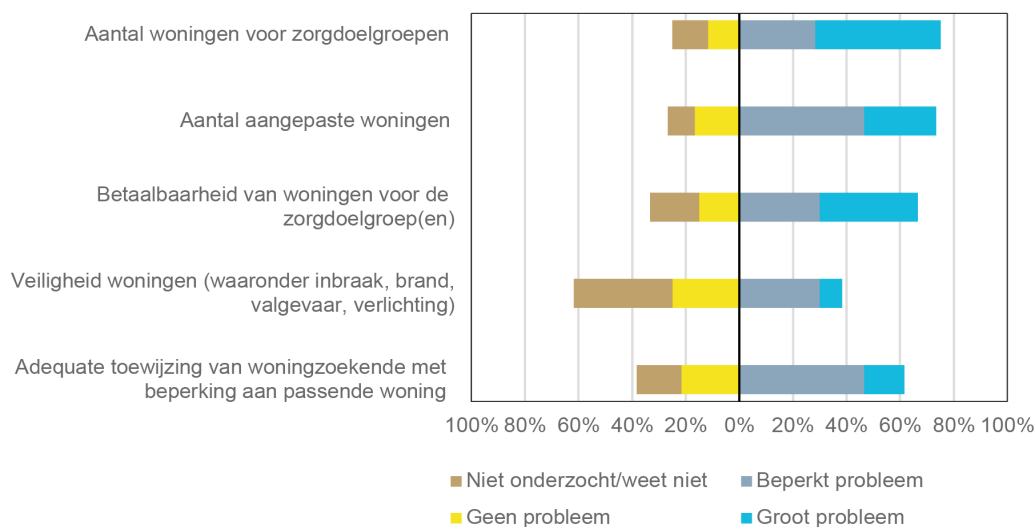
Als grootste knelpunten worden vaak genoemd:

1. Onvoldoende aantal woningen voor zorgdoelgroepen (47%)
2. Betaalbaarheid van woningen voor de zorgdoelgroepen (37%).

In een kwart van de gemeenten wordt ook het aantal aangepaste woningen als groot knelpunt gezien. In de meeste gemeenten wordt dit niet als probleem of als een beperkt probleem ervaren (samen 63%). Eenzelfde beeld komt naar voren bij de toewijzing van woningzoekenden met beperkingen aan een passende woning. Dit zien de respondenten als een beperkt probleem.

Als het gaat om de veiligheid van de woning valt op dat 37% van de respondenten niet weet hoe veilig de woningen zijn en/of dat dit onderwerp niet binnen het woononderzoek is onderzocht.

Figuur 6 Welke knelpunten worden gesignaleerd ten aanzien van wonen?

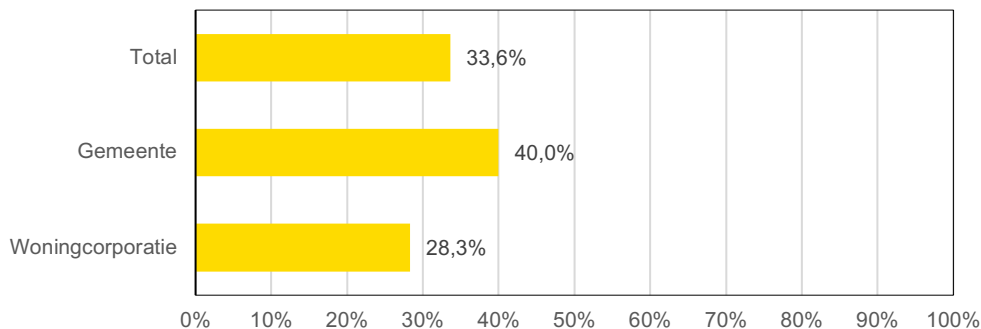
13

Beperkt inzicht in concrete tekorten

Veel respondenten geven aan dat het inzicht over de geschiktheid van woningen voor ouderen en zorgdoelgroepen beperkt is.

- Een derde van de gemeenten geeft aan dat er zicht is op het aantal senioren dat (nu of op termijn) ongeschikt woont, zie figuur 7.
- In 16% van de gemeenten weet men wat de bouw- en aanpassingsopgave is voor alle zorgdoelgroepen.

Figuur 7 Heeft u zicht op het aantal senioren dat nu of op termijn ongeschikt woont?

Aandachtspunt wonen 1: Er is regelmatig sprake van een kwalitatieve mismatch

Meerdere respondenten geven bij de toelichting aan dat er sprake was van vooral een kwalitatieve mismatch in het aanbod voor ouderen en zorgdoelgroepen. Dan gaat het in hoofdlijnen om twee knelpunten.

- a. Mismatch om grootte van de woning en/of niet geschikte woonomgeving
Is er een kwalitatieve mismatch? Dan wonen mensen niet in een geschikte woning. Er zijn in een wijk bijvoorbeeld weinig woonvormen voor ouderen (kleinere woningen), terwijl de wijkpopulatie vergrijsd. Of er is in het algemeen voor ouderen een beperkt aanbod. Goedkope woningen zijn vaak oud en dus kwalitatief minder. Goedkope woningen liggen vaak in gebieden met (opkomende) concentratie van (sociale) problematiek..
- b. Mismatch vanwege onvoldoende beschikbaarheid van betaalbare woningen
In veel gemeenten is vanwege een gespannen woningmarkt een groot tekort aan woningen in de laagste prijsklasse van de sociale huurwoningen. Eén respondent gaf aan dat ook middeninkomensgroepen financieel deels in zwaar weer zitten.

14

Aandachtspunt wonen 2: belang van veilig wonen

Vier respondenten maakten bij de toelichting opmerkingen over het veilig wonen. Veiligheid wordt niet vaak in woononderzoeken meegenomen. In de praktijk is er binnen gemeenten soms wel aandacht voor. Er zijn bijvoorbeeld gemeenten die een aanpak hebben op inbraakpreventie en de bijbehorende subsidieregeling kennen. Ook zorgpartners werken aan preventie (veiligheid in huis), dan gaat het met name om de inrichting met kleedjes etc. om vallen te voorkomen

Knelpunten ten aanzien van de sociale en fysieke omgeving

Opvallend is dat knelpunten in de sociale en fysieke omgeving voor de respondenten vaak onbekend zijn en/of regelmatig niet zijn onderzocht. Minstens een derde van de respondenten gaf dit aan. Het meest in het oog springende onderwerp waarvan men weinig weet en/of niet is onderzocht is de mate waarin de omgeving 'dementie-vriendelijk' is (in 58% van de gemeenten). De sociale en fysieke omgeving wordt in het algemeen als minder groot knelpunt ervaren dan knelpunten op het gebied van wonen.

Ruim een vijfde van de respondenten geeft aan dat in hun gemeente de sociale dagelijkse zelfredzaamheid en sociale steunstructuur als knelpunten worden gezien. In 17% van de gemeenten

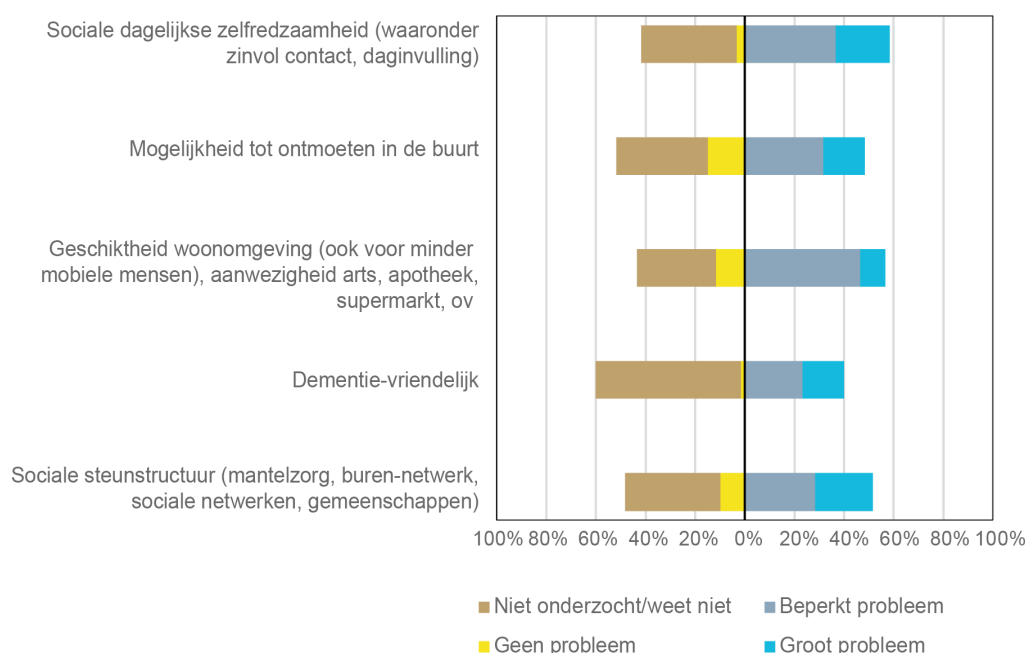
geldt dat ook voor de mogelijkheden tot ontmoeting, waarbij ruim 30% aangeeft dit als beperkt knelpunt te zien (bijvoorbeeld in een beperkt deel van de gemeente).

Op de meeste onderwerpen geven respondenten aan dat zij een 'beperkt probleem' ervaren.

De geschiktheid van de woonomgeving (ook voor minder mobiele mensen) wordt als minst groot probleem gesignaleerd, hoewel ook daar nog uitdagingen liggen (beperkte problemen die nog om verbetering vragen).

Omdat gemiddeld genomen veel respondenten 'weet niet'/'niet onderzocht' hebben ingevuld bij deze vragen, gaan we voorzichtig om met de interpretatie van de gegevens om te voorkomen dat we voorbarige conclusies trekken.

figuur 8 Welke knelpunten ten aanzien van de sociale en fysieke omgeving zijn gesignaleerd?

Aandachtspunt omgeving: In bepaalde gebieden staat de leefbaarheid onder druk

Versillende respondenten benadrukken de gevolgen van de concentratie van kwetsbare mensen die in één complex of buurt wonen. Volgens de respondenten zet deze concentratie de leefbaarheid onder druk. Zij stellen in hun reactie dat daarom in vervolgonderzoek meer aandacht moet komen voor sociale dagelijkse zelfredzaamheid en steunstructuur.

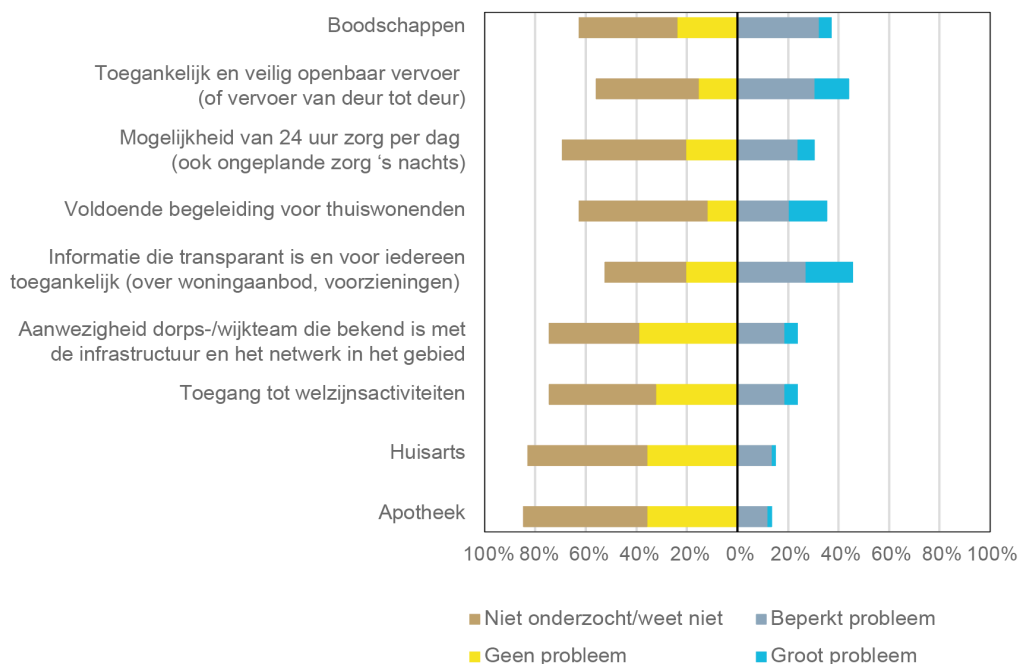
Knelpunten ten aanzien van nabijheid van voorzieningen

Net als bij het thema sociale en fysieke omgeving blijken respondenten over het onderwerp 'nabijheid van voorzieningen' nog minder te weten en/of geeft men aan dat dit onderwerp niet is onderzocht. Afhankelijk per deelonderwerp gaat het om 40% tot 50% met een antwoord van 'weet niet/niet onderzocht'.

Als grootste probleem wordt gesignaleerd:

1. Informatie die transparant is en voor iedereen toegankelijk (19% groot probleem);
2. Voldoende begeleiding voor thuiswonenden (15% groot probleem);
3. Toegankelijk en veilig openbaar vervoer (14% groot probleem)

Figuur 9 Welke knelpunten ten aanzien van nabijheid van voorzieningen zijnesignaleerd?

16

Aandachtspunt nabijheid voorzieningen: Uitdagingen verschillen sterk per gebied

Aan de ene kant hebben veel kleine kernen binnen gemeenten en diverse plattelandsgemeenten meer problemen wat betreft nabijheid van zorg en voorzieningen etc. Zij moeten deze voorzieningen op een andere manier organiseren. In sommige hechte gemeenschappen hebben vrijwilligers deze organisatie zelf goed georganiseerd. Bijvoorbeeld door een pendelbus te organiseren die inwoners naar belangrijke voorzieningen kan brengen, of het bieden van een boodschappenservice, samen koken of door hulp in de tuin aan te bieden. Aan de andere kant zijn er in grotere steden voldoende voorzieningen aanwezig, maar ligt de opgave gemiddeld genomen veel meer op het wonen, het regelen van passend en veilig (openbaar) vervoer en aanpassingen in de fysieke buitenruimte.

Of het nu gaat om wonen, de omgeving of de voorzieningen, door de toelichting die respondenten geven blijkt dat uitdagingen per gebied zeer sterk verschillen. Deels heeft dit te maken met een eventuele druk op de woningmarkt, het verschil tussen stad en platteland of specifieke kenmerken van een gebied.

Overig genoemde aandachtspunten in verband met de nabijheid van voorzieningen

- Eén respondent meldde dat het gebruik van voorzieningen (Wmo, zorg) binnen de gemeente laag is. Er wordt een 'ondergebruik' geconstateerd. De gemeente onderzoekt de reden van het 'ondergebruik' met een kwalitatief onderzoek.
- Een andere respondent gaf aan dat er weliswaar veel/voldoende aanbod is, maar dat dit aanbod versnipperd is. Er is nauwelijks een gezamenlijke visie en samenwerking met eerste lijn ontbreekt. Ook ontbreekt een goed zicht op de kwetsbare inwoners en hun behoeften. Er lijkt behoefte aan een woontussenvorm.

5 Zicht op integrale samenwerking en over de domeinen heen

Als laatste hebben we respondenten gevraagd naar de samenwerking binnen de opgave. In welke mate werken partijen actief samen om beleid en aanbod van wonen, welzijn en zorg op elkaar af te stemmen? Ook hebben we gevraagd naar de samenwerking tussen afdelingen binnen de gemeente zelf. Tot slot vroegen we naar de mate waarin tussen gemeenten met het veld van wonen, welzijn en zorg wordt samengewerkt. Is de samenwerking verkennend? Of werken partijen al aan een concreet plan?

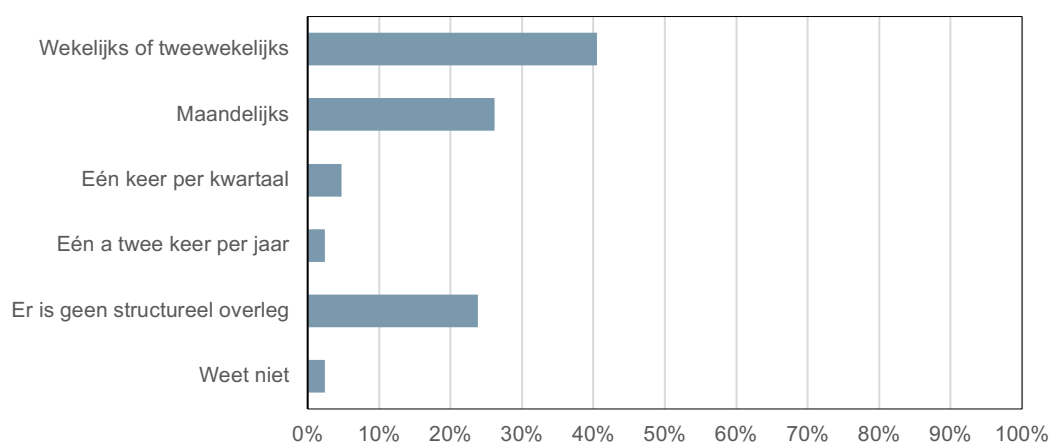
In veel gemeenten is regelmatig overleg tussen wonen/RO en sociaal/maatschappelijk

We hebben respondenten gevraagd hoe vaak binnen de gemeente op beleidsniveau structureel overleg is tussen de afdelingen wonen/RO en sociaal/maatschappelijk. Omdat een deel van de vragenlijsten zijn ingevuld door mensen die werkzaam zijn bij een woningcorporatie is het niet verbazingwekkend dat zij vaak geen antwoord konden geven op deze vraag. Daarom zijn in onderstaande figuur alleen de antwoorden weergegeven van de gemeenten (n=58).

Respondenten die werken bij gemeenten geven aan dat er regelmatig sprake is van structureel overleg tussen de afdelingen sociaal en wonen. Tegelijkertijd constateren we ook dat ruim een kwart van de respondenten aangeeft dat in hun gemeente in het geheel geen of slechts weinig structureel overleg is.

Figuur 10 Frequentie van het overleg in gemeente tussen wonen/RO en sociaal/maatschappelijk?

17

Samenwerking tussen gemeente met het veld laat een wisselend beeld zien

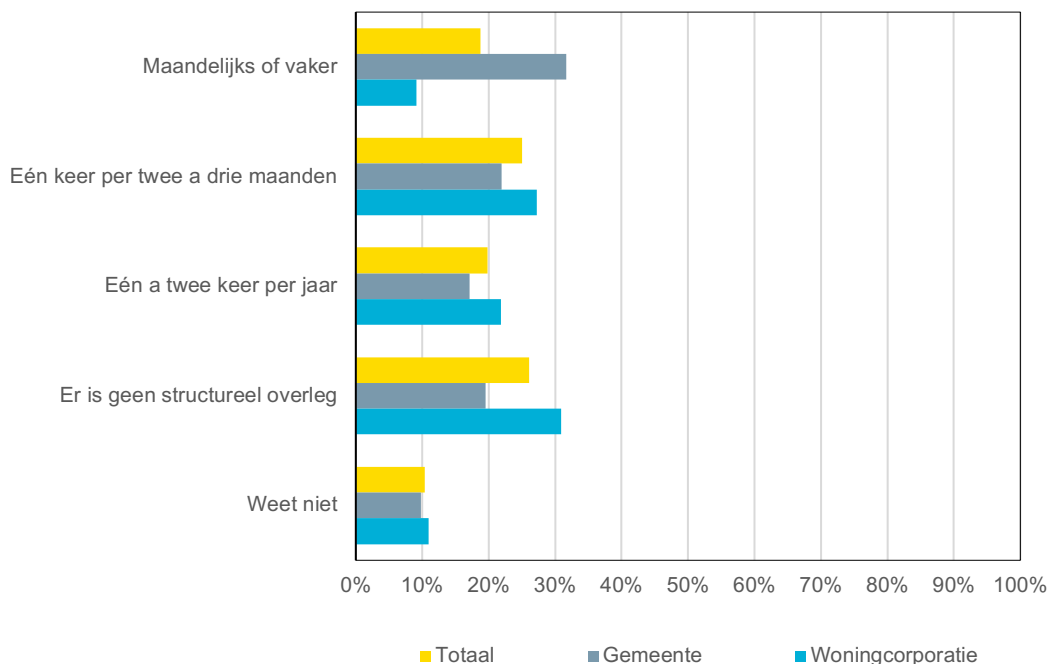
44% van de respondenten die werken bij een gemeente geven aan dat zij zeer regelmatig overleg voeren met het veld van wonen, welzijn en zorg (maandelijks of minstens één keer per kwartaal). In 20% van de gevallen vindt dit overleg twee keer per jaar plaats.

Een kwart van de gemeentelijke respondenten geeft aan dat zij helemaal geen structureel overleg hebben met het veld.

Opvallend in de resultaten is dat gemeenten gemiddeld genomen vaker aangeven dat er bij hen sprake is van structureel overleg met het veld dan woningcorporaties. Daar zijn meerdere verklaringen voor te

geven. Als eerst is het goed mogelijk dat gemeenten die aan het onderzoek hebben deelgenomen gemiddeld al wat actiever met het thema 'wonen en zorg' aan de slag zijn en daardoor ook al vaker contact met het veld hebben. Bij de vragenlijsten die dezelfde gemeente betroffen is gekozen voor de meest compleet ingevulde vragenlijst en is een dubbele vragenlijst over hetzelfde gebied voorkomen. Hierdoor kunnen we ook aannemen dat de antwoorden van de corporaties betrekking hebben op andere gemeenten, dan die van de gemeenten die aan het onderzoek hebben meegedaan.

figuur 11 Frequentie van het overleg tussen gemeente en het veld?

18

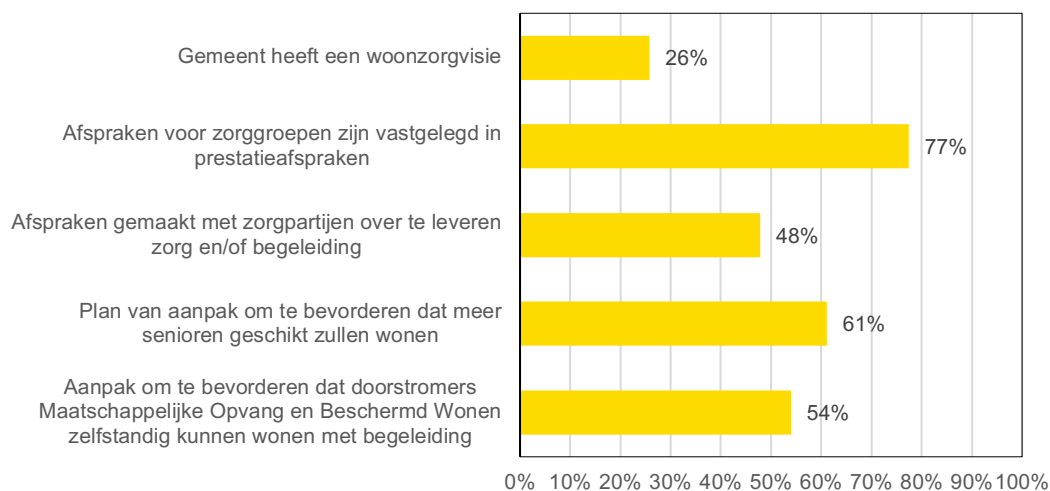
Binnen de helft van de gemeenten zijn afspraken over wonen, zorg & begeleiding

Samenwerking tussen gemeenten en het veld van wonen en zorg komt ook tot uitdrukking in de concrete afspraken die gemeenten met het veld maken. In ruim driekwart van de gemeenten geven respondenten aan dat zij afspraken maken over wonen en zorg in de prestatieafspraken.

- Ruim 60% heeft afspraken om te bevorderen dat senioren geschikt zullen wonen;
- Bijna 55% heeft afspraken over een aanpak om te bevorderen dat doorstromers Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen zelfstandig kunnen wonen met begeleiding.
- Bijna de helft maakt afspraken met zorgpartijen over te leveren zorg en/of begeleiding.

Wat verder opvalt is dat slechts een kwart van de respondenten aangeeft dat hun gemeente beschikt over een woonzorgvisie. Er wordt wel aangegeven dat wonen en zorg bij bepaalde gemeenten als paragraaf terug komt in de woonvisie (inmiddels ook door het kabinet als verplicht onderdeel van de woonvisie aangemerkt). Ook gaf één gemeente aan bewust geen integrale woonzorgvisie te hebben, maar het thema terug te laten komen in verschillende beleidsdocumenten en beleidsniveaus. Op gemeentelijk niveau is een lokale woonvisie opgesteld en een strategische agenda *Ouder worden*. Op regionaal niveau is een visie opgesteld over kwetsbare groepen en multi-problematiek en doorstroom uit maatschappelijke opvang.

Figuur 12 Welke afspraken zijn er gemaakt in de gemeente?

Plannen over wonen en zorg zijn relatief nog weinig concreet

Tot slot is gevraagd naar de intensiteit en procesfasering van de samenwerking.

Opvallend is dat het overgrote deel van de respondenten aangeeft dat in hun gemeente op de vier thema's wordt samengewerkt, maar dat de samenwerking nog aan het begin staat. De samenwerkingen bevinden zich nog in de agenderingsfase. Vaak zijn ze bezig met het bijeenbrengen van partijen uit het veld om op de genoemde thema's knelpunten te verkennen en een visie te ontwikkelen.

19

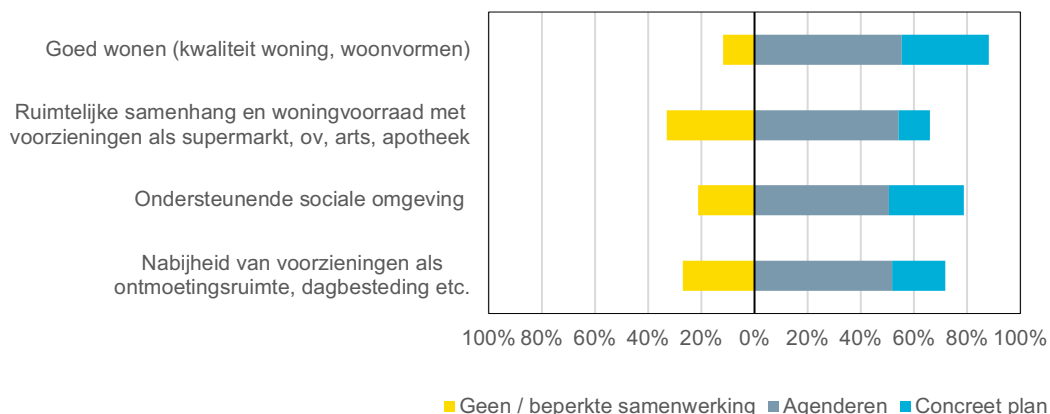
Thema's waarover respondenten aangeven dat zij wel afspraken hebben gemaakt zijn:

- Goed wonen (bijna een derde)
- Ondersteunende sociale omgeving (28%)

Op de onderwerpen ruimtelijke kwaliteit en nabijheid van voorzieningen worden het minst vaak concrete afspraken gemaakt en is er regelmatig geen of alleen beperkte samenwerking op deze onderwerpen.

- Binnen een derde van de gemeenten is er geen of beperkte samenwerking op het gebied van ruimtelijke kwaliteit
- In 27% van de gemeenten geldt deze beperkte samenwerking ook voor de nabijheid van voorzieningen.

Figuur 13 Fase samenwerking rond plannen over wonen en zorg

Veel voorbeelden van samenwerking, maar samenwerken is regelmatig erg complex

Ook bij het thema samenwerking hebben we aan respondenten de mogelijkheid gegeven om via een open vraag een toelichting te geven. Uit de opmerkingen zijn een aantal algemene lijnen te halen:

1. *Respondenten geven aan dat zij het lastig vinden om een visie om te zetten in concrete acties*
 Zeker nog niet in alle gemeenten is een integrale visie op wonen en zorg. Daar waar wel al een visie is opgesteld, geven respondenten aan dat het lastig is om deze visies om te zetten in concrete acties. Dit blijkt ook in situaties waarin er grote betrokkenheid is van diverse organisaties, hebt blijkt dan lastig om samenhang en verbinding te zien. Van visie naar uitvoering blijkt geen automatisch vervolg te zijn. Het vraagt extra aandacht en scherpte in het proces om tot een uitvoeringsagenda te komen.

20

Uit de antwoorden van de respondenten blijkt het hebben van een aanjager een belangrijke voorwaarde te zijn voor het (vervolg)proces. (Bij voorkeur een aanjager van de gemeente). Gemeenten initiëren vaak de samenwerking rond het onderzoek, maar uit de reacties van respondenten blijkt dat gemeenten niet altijd vanzelfsprekend na de visieontwikkeling de regierol op zich nemen. Bij een gebrek aan deze ‘aanjager’ vanuit een gemeente wordt deze rol ook wel eens door de corporatie opgepakt. Gedeeld eigenaarschap van de opgave wordt als belangrijk vertrekpunt genoemd voor de uiteindelijk uitvoering.

Tot slot gaf een gemeente aan dat zij niet vanuit een visie werken maar zich juist willen baseren op de praktijk. Zij werken al een poosje integraal samen op de thema's Wonen Welzijn en Zorg, vooral op operationeel niveau. Daar is een beleidsnotitie voor opgesteld. Op basis van de ervaringen op operationeel niveau bouwen zij de samenwerking uit naar het strategische niveau.

2. *Complexiteit van samenwerken (zowel binnen gemeente als met het veld)*
 Er werden 7 opmerkingen gemaakt die laten zien dat samenwerken regelmatig lastig en complex is.
  - o Traag en moeizaam proces
 Een aantal respondenten geeft aan dat samenwerken (ook binnen de gemeenten zelf) een traag en moeizaam proces is. De samenwerking tussen het ruimtelijke en

sociale domein vraagt veel tijd en aandacht. Het zijn andere werelden met een eigen taal.

- Focus op samenwerking verandert in de tijd
Een aantal opmerkingen laten zien dat focus op de samenwerking wonen en zorg in de tijd kan verschillen. Een aantal jaren lang is er bijvoorbeeld wat intensiever samengewerkt bij de introductie van de woonservicegebieden, maar na verloop van tijd verslapt die samenwerking. Ook gaf een gemeente die de afgelopen periode is gefuseerd aan dat andere onderwerpen prioriteit hebben gegeven. Tot slot blijkt soms ook dat bestuurswisselingen bij partijen in het veld en/of bij gemeenten effect hebben op de samenwerking en men elkaar weer opnieuw moet vinden.
- Machtsfactor binnen de samenwerkingsdynamiek is niet altijd productief
Wat samenwerking bovendien complex maakt is dat men afhankelijk is van elkaar. De macht is niet altijd gelijk verdeeld. Eén respondent van een woningcorporatie verwoordt dat in hun gemeente een structurele samenwerking door gemeente en andere partijen wordt afgewezen. Deze respondent constateert dat hierdoor alleen op basis van individuele contacten woonzorg vorm moet krijgen. In een andere gemeente wordt aangegeven dat nieuwbouw vooral bepaald wordt door de projectontwikkelaar. En binnen één gemeente wordt de opstelling van de gemeente ervaren als die van een verdeel- en heersaanpak, wat de samenwerking niet ten goede komt.

3. *Meer nadruk op pragmatische insteek van samenwerken*

Uit voorgaande opmerkingen zou je kunnen opmaken dat samenwerking vaak kommer en kwel is. Dat is zeker niet het geval. In de praktijk blijkt dat regelmatig wel goed wordt samengewerkt. Wat opvalt bij de samenwerking is dat er vaak voor een pragmatische insteek wordt gekozen (per situatie anders vormgegeven). Er wordt bijvoorbeeld gericht gekozen voor wel/niet structurele samenwerking stads/gebieds-breed of juist per deelgebied. Samenstellingen en focus op onderwerpen van samenwerking kunnen daarin in de tijd verschillen. Ook wordt de samenwerking soms meer praktisch ingestoken op het moment dat er een project gerealiseerd wordt in een wijk (dan weten partijen elkaar ineens heel goed te vinden, wat weer bijdraagt aan begrip voor elkaar op andere samenwerkingsgebieden).

21

Bijlage: Vragenlijst van de landelijke uitvraag

Algemene vragen

1. Voor welke organisatie bent u werkzaam?
  - Gemeente
  - Woningcorporatie
  - Anders, namelijk,

2. In welke gemeente bent u werkzaam? (Werkt u vanuit een corporatie in meerdere plaatsen, geef dan de naam van de gemeente aan die als praktijkvoorbeeld geldt bij het invullen van deze vragenlijst)

Uitvoering van het woononderzoek

3. Is binnen uw gemeente een woonbehoefte-onderzoek uitgevoerd in de afgelopen 5 jaren of momenteel in de uitvoering met specifieke aandacht voor doelgroepen met een beperking?
  - Ja, (ga door naar de volgende vraag)
  - Nee, (ga door naar vraag 13)
  - Weet niet (ga door naar vraag 13)

4. Welke doelgroepen zijn in het onderzoek onderscheiden?
  - Senioren: mensen boven 65+, > 75+, oudere senioren
  - Mensen met een lichamelijke aandoening /somatische beperking;
  - Mensen met dementie (psychogeriatrische problematiek);
  - Mensen met psychische aandoeningen
  - Mensen die tijdelijk baat hebben bij maatschappelijke opvang
  - Mensen met een verstandelijke beperking
  - Anders, namelijk ...

5. Wat is het **schaalniveau** waarop het onderzoek is uitgevoerd (meerdere antwoorden mogelijk)?
  - Regionaal
  - Gemeente
    - Kernen
    - Wijk
    - Buurt

6. **Wie** heeft het woonbehoefte onderzoek(en) **uitgevoerd**?
  - De gemeente of de corporatie zelf
  - Een onderzoeks-/adviesbureau

7. Welke **partijen deden mee** aan het onderzoek en in welke rol?
(vink aan)

	(Mede) initiatiefnemer	Samenwerkingspartner	Respondent	Niet betrokken	Weet ik niet
Gemeente	☐	☐	☐	☐	☐
Corporatie	☐	☐	☐	☐	☐
Zorg	☐	☐	☐	☐	☐
Welzijn	☐	☐	☐	☐	☐
Burgers	☐	☐	☐	☐	☐
Huisarts, eerstelijns-behandelaren	☐	☐	☐	☐	☐
MKB of andere organisaties	☐	☐	☐	☐	☐

8. Welke thema's zijn in het onderzoek meegenomen?
(1 = geheel meegenomen 2 = gedeeltelijk meegenomen 3 = niet meegenomen 4 = weet niet):

23

Thema's als onderdeel van onderzoek	Geheel meegenomen (1)	Gedeeltelijk meegenomen (2)	Niet meegenomen (3)	Weet niet (4)
Demografische veranderingen	☐	☐	☐	☐
Concrete af-/toename van de doelgroep(en) met een beperking	☐	☐	☐	☐
Kwalitatieve behoeften per doelgroep (bijvoorbeeld zorgprofiel, type behoeften per levensdomein bijv. dagbesteding, contacten, mobiliteit in huis, veiligheid in huis, administratie, dagelijkse levensverrichtingen etc)	☐	☐	☐	☐
Behoefte aan zorg en/of begeleiding?	☐	☐	☐	☐
Gewenste/benodigde aantallen voor specifieke/doelgroep woonvormen?	☐	☐	☐	☐
Berekening van overschotten of tekorten in het huidige woonaanbod voor de doelgroep(en) met beperkingen	☐	☐	☐	☐
Aandachtspunten die betrekking hadden op de behoefte aan voorzieningen (bijv. apotheek, arts, supermarkt, ov)?	☐	☐	☐	☐

Leren van huidige ervaringen en zicht krijgen op de grootste knelpunten

9. Wat zijn voor- en nadelen van de gekozen onderzoeksaanpak? (open vraag)
10. Welke wens is er om het volgende keer anders aan te pakken? (open vraag)
11. Hoe tevreden bent u over het eindproduct van het woononderzoek?
Geef een rapportcijfer (0= geheel ontevreden en 10= uitermate tevreden).
12. Wat zijn de knelpunten voor zorgdoelgroepen op wonen?

A. Knelpunten t.a.v. Woning/woningen	Geen probleem	Beperkt probleem	Groot probleem	Niet onderzocht / weet niet
Aantal woningen voor zorgdoelgroepen	☐	☐	☐	☐
Aantal aangepaste woningen	☐	☐	☐	☐
Betaalbaarheid van woningen voor de zorgdoelgroep(en)	☐	☐	☐	☐
Veiligheid woningen (waaronder inbraak, brand, valgevaar, verlichting)	☐	☐	☐	☐
Adequate toewijzing van woningzoekende met beperking aan passende woning	☐	☐	☐	☐

24

13. Wat zijn de knelpunten voor zorgdoelgroepen op omgeving?

B. Knelpunten t.a.v. de sociale en fysieke omgeving	Geen probleem	Beperkt probleem	Groot probleem	Niet onderzocht / weet niet
Sociale dagelijkse zelfredzaamheid (waaronder zinvol contact, daginvulling)	☐	☐	☐	☐
Mogelijkheid tot ontmoeting in de buurt	☐	☐	☐	☐
Geschiktheid woonomgeving (ook voor minder mobiele mensen), aanwezigheid arts, apotheek, supermarkt, ov	☐	☐	☐	☐
Dementie-vriendelijk	☐	☐	☐	☐

Sociale steunstructuur (mantelzorg, burennetwerk, sociale netwerken, gemeenschappen)	☐	☐	☐	☐
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

14. Wat zijn de knelpunten voor zorgdoelgroepen op voorzieningen?

C. Knelpunten t.a.v. Nabijheid voorzieningen	Geen probleem	Beperkt probleem	Groot probleem	Niet onderzocht / weet niet
Boodschappen	☐	☐	☐	☐
Toegankelijk en veilig openbaar vervoer (of vervoer van deur tot deur)	☐	☐	☐	☐
Mogelijkheid van 24 uur zorg per dag (ook ongeplande zorg 's nachts)	☐	☐	☐	☐
Voldoende begeleiding voor thuiswonenden	☐	☐	☐	☐
Informatie die transparant is en voor iedereen toegankelijk (over woningaanbod, voorzieningen, activiteiten)	☐	☐	☐	☐
Aanwezigheid dorps-/wijkteam die bekend is met de infrastructuur en het netwerk in het gebied	☐	☐	☐	☐
Toegang tot welzijnsactiviteiten	☐	☐	☐	☐
Huisarts	☐	☐	☐	☐
Apotheek	☐	☐	☐	☐

25

Andere knelpunten:

--

Inzicht in de kwantitatieve opgave

We zijn benieuwd naar de mate van inzicht in de kwantitatieve opgave.

15. Heeft u zicht op het aantal senioren dat (op termijn) ongeschikt woont?

- Ja
- Nee
- Weet niet

16. Weet u wat in uw gemeente de bouw- en aanpassingsopgave voor zorgdoelgroepen is?

- Ja
- Nee
- Weet niet

Zo ja:

Wat is de totale bouwopgave in de gemeente voor zorgdoelgroepen? (Open vraag)

Zo ja:

Wat is de kwantitatieve opgave voor de volgende doelgroepen:

Ouderen

	Aantal wooneenheden	Weet niet
Nieuw te bouwen woningen		
Aan te passen woningen/gebouwen		

Doorstroom Maatschappelijke opvang en beschermd wonen

		Aantal wooneenheden	Weet niet
Nieuw te bouwen woningen			
Aan te passen woningen/gebouwen			

26

Andere groepen (Bijv woonvormen verstandelijke beperking of andere doelgroepen)

	Aantal wooneenheden	Weet niet
Nieuw te bouwen woningen		
Aan te passen woningen/gebouwen		

17. Indien gewenst, kunt u hieronder nog een toelichting geven op het onderwerp 'leren van de ervaringen met het woononderzoek en gesignaleerde knelpunten (Open vraag):

Zicht krijgen in de mate waarin nu al gebiedsgericht en integraal wordt (samen) gewerkt

18. Interne samenwerking: is binnen de gemeente op beleidsniveau structureel overleg tussen wonen/RO en sociaal/maatschappelijk?

- Wekelijks of tweewekelijks
- Maandelijks
- Eén keer per kwartaal
- Eén a twee keer per jaar
- Er is geen structureel overleg
- Weet niet

Er vindt geen structureel overleg plaats, wel op thema.

19. Hoe vaak komen gemeente wonen, zorg en welzijn partijen bijeen om over de gezamenlijke opgave af te stemmen?
- Maandelijks of vaker
  - Eén keer per twee a drie maanden
  - Eén a twee keer per jaar
  - Er is geen structureel overleg
  - Weet niet
20. Heeft uw gemeente een woonzorgvisie?
- Ja
  - Nee
  - Weet ik niet
21. Zijn afspraken wonen voor zorgdoelgroepen vastgelegd in de prestatieafspraken tussen woningcorporatie(s) en gemeente?
- Ja
  - Nee
  - Weet niet
22. Heeft u een plan van aanpak om te bevorderen dat meer senioren geschikt zullen wonen (bijvoorbeeld met een wooncoach of verhuisregeling)?
- Ja
  - Nee
  - Weet niet
23. Heeft u een aanpak om te bevorderen dat doorstromers Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen zelfstandig kunnen wonen met begeleiding?
- Ja
  - Nee
  - Weet niet

27

Fasen van Samenwerking

Hieronder vragen we u op vier thema's aan te geven in welke fase uw gemeente zich met veldpartijen zich bevindt. Eerst volgt een korte *toelichting op deze fasen van samenwerking*

Fasen	Kenmerken van de fase
0. Geen/bepaalde samenwerking	Op betreffende thema vindt op dit moment nog geen of nauwelijks overleg plaats tussen gemeente en veldpartijen
1. Agenderen	Bijeen brengen betrokkenen en samen formuleren van knelpunten en oplossingsrichtingen
2. Concreet plan	Er wordt door uiteenlopende betrokken partijen al concreet gewerkt aan het uitwerken van de plannen op het betreffende thema

Kunt u per thema aangeven in welke fase van samenwerking de gemeente met veldpartijen zich bevinden?

	0. Geen / beperkte samenwerking	1. Agenderen	2. Concreet plan
Goed wonen (kwaliteit woning, woonvormen)	☐	☐	☐
Ruimtelijke samenhang en woningvoorraad met voorzieningen als supermarkt, ov, arts, apotheek	☐	☐	☐
Ondersteunende sociale omgeving (Mantelzorg ondersteuning, stimuleren van contact en ontmoeting in de wijk)	☐	☐	☐
Nabijheid van voorzieningen als ontmoetingsruimte, dagbesteding etc.	☐	☐	☐

28

24. Indien gewenst, kunt u hieronder nog een toelichting geven op het onderwerp 'mate van gebiedsgericht en/of integraal samenwerken (Open vraag):

Op zoek naar best practices

25. Is er binnen uw gemeente een aansprekend praktijkvoorbeeld als het gaat om bijvoorbeeld het vormgeven van inclusieve wijken/buurtten of waar intensief op een gebiedsgerichte manier wordt samengewerkt?

- Nee
- Ja, ...

En zo ja, kunt u aangeven welke wijk of buurt het betreft en een korte toelichting geven? (Open vraag)

.....

- Kent u één of enkele andere gemeenten/projecten waarvan u weet dat zij op een mooie en bijzondere wijze invulling geven aan de inclusieve samenleving en/of het gebiedsgericht werken?
  - Nee

- Ja, ...
- En zo ja, kunt u een korte toelichting geven? (Open vraag)

26. Overige opmerkingen

Fijn dat u de moeite heeft genomen voor het invullen van de vragenlijst. Bedankt daarvoor!

Graag weten wij wie deze vragenlijst heeft ingevuld (niet verplicht)

Naam: .....

Functie: .....

Indien u ermee instemt dat u mogelijk gebeld kan worden naar aanleiding van de vragen, laat u hieronder dan graag uw contactgegevens achter.

Contactgegevens: Mail: ..... Telefoon: .....

Nogmaals bedankt!